

EVROPSKÁ ÚMLUVA O KRAJINĚ , přijatá 20.10.2000 ve Florencii
Sdělení MZV č. 13/2005 Sb. m.s.

Preambule

Členské státy Rady Evropy, které podepsaly tuto úmluvu,

s přihlédnutím k tomu, že cílem Rady Evropy je dosáhnout větší jednoty mezi jejími členy za účelem zabezpečení a realizace ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím, a že tohoto cíle lze dosáhnout zejména prostřednictvím dohod v hospodářské a sociální oblasti;

v zájmu dosažení udržitelného rozvoje, založeného na vyvážených a harmonických vztazích mezi sociálními potřebami, hospodářskou činností a životním prostředím;

berouce na vědomí, že krajina hraje významnou úlohu z hlediska veřejného zájmu v oblasti kultury, ekologie, životního prostředí a v sociální oblasti a představuje zdroj příznivý pro hospodářskou činnost, a její ochrana, správa a plánování mohou přispívat k vytváření pracovních příležitostí;

vědomy si toho, že krajina přispívá k utváření místních kultur a že je základní součástí evropského přírodního a kulturního dědictví, protože přispívá k blahu lidstva a upevnění evropské identity;

uznávajíce, že krajina je všude důležitou součástí kvality života lidí: v městských oblastech a na venkově, v narušených oblastech stejně jako v oblastech vysoce kvalitních, v oblastech pozoruhodných i běžných;

berouce na vědomí, že vývoj výrobních postupů v zemědělství, lesnictví, průmyslu a při těžbě nerostů, a dále v oblastech územního plánování, řízení regionálního rozvoje, dopravy, infrastruktury, cestovního ruchu, rekreace a na obecnější úrovni změny ve světové ekonomice v mnoha případech urychlují proměnu krajiny;

přejíce si reagovat na přání veřejnosti užívat vysoce kvalitní krajinu a hrát aktivní úlohu při jejím rozvoji;

přesvědčeny, že krajina je klíčovým prvkem blaha jednotlivce i společnosti a že její ochrana, správa a plánování jsou spojeny s právy a povinnostmi každého jedince;

s ohledem na právní texty existující na mezinárodní úrovni v oblasti ochrany a správy přírodního a kulturního dědictví, územního plánování a řízení regionálního rozvoje, místní samosprávy a přeshraniční spolupráce, zejména na Úmluvu o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bern, 19. září 1979), Úmluvu o ochraně architektonického dědictví Evropy (Granada, 3. října 1985), Evropskou úmluvu o ochraně archeologického dědictví (revidovanou) (Valetta, 16. ledna 1992), Evropskou rámcovou úmluvu o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady (Madrid, 21. května 1980) a její doplňující protokoly, Evropskou chartu místní samosprávy (Štrasburk, 15. října 1985), Úmluvu o biologické rozmanitosti (Rio, 5. června 1992), Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž, 16. listopadu 1972) a Úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhus, 25. června 1998);

uznávajíce, že kvalita a rozmanitost evropských krajín představují společný zdroj a

že je důležité spolupracovat v zájmu jejich ochrany, správy a plánování;
přejíce si ustanovit nový nástroj, zaměřený výhradně na ochranu, správu a plánování všech evropských krajin,

se dohodly takto:

Článek 1 - Definice

Pro účely této úmluvy:

- a) "krajina" znamená část území, tak jak je vnímána lidmi, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů;
- b) "krajinná politika" znamená vyjádření všeobecných zásad, strategií a pokynů kompetentními veřejnými orgány, které umožňuje přijetí specifických opatření, zaměřených na ochranu, správu a plánování krajiny;
- c) "cílová kvalita krajiny" znamená vyjádření požadavků a přání lidí na charakter prostředí, v němž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány;
- d) "ochrana krajiny" znamená činnosti směřující k zachování a udržení význačných nebo charakteristických vlastností krajiny, utvářených přírodní konfigurací a/nebo lidskou činností a právem považovaných za její historickou hodnotu;
- e) "správa krajiny" znamená činnost, která má z hlediska udržitelného rozvoje zajistit pravidelnou péči o krajinu s cílem řídit a harmonizovat změny, které jsou způsobeny sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;
- f) "plánování krajiny" znamená cílevědomé činnosti zaměřené na zvyšování kvality, obnovu nebo tvorbu krajiny.

Článek 2 - Rozsah

S výhradou ustanovení článku 15 se tato úmluva vztahuje na celé území smluvních stran a pokrývá přírodní, venkovské, městské a příměstské oblasti. Zahrnuje pevninu, vnitrozemské vodní plochy a mořské oblasti. Týká se jak krajin, které mohou být považovány za pozoruhodné, tak krajin běžných a narušených.

Článek 3 - Cíle

Cílem této úmluvy je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat evropskou spolupráci v této oblasti.

Článek 4 - Rozdělení pravomocí

Každá smluvní strana provádí tuto úmluvu, zejména články 5 a 6, podle svého vlastního rozdělení pravomocí, v souladu se svými ústavními principy a administrativním uspořádáním, a při respektování principu subsidiarity, přihlížejíc k Evropské chartě místní samosprávy. Aniž by se odchýlila od ustanovení této úmluvy, bude každá smluvní strana harmonizovat plnění této úmluvy se svými vlastními politikami.

Článek 5 - Všeobecná opatření

Každá smluvní strana se zavazuje:

- a) právně uznat krajinu jako základní složku prostředí, v němž lidé žijí, jako výraz rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základ jejich

identity;

b) zavést a provádět krajinné politiky, zaměřené na ochranu, správu a plánování krajiny, prostřednictvím přijetí specifických opatření uvedených v článku 6;

c) zavést postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a jiných stran, které jsou zainteresovány na definování a provádění krajinných politik zmiňovaných v písmenu b) výše;

d) začlenit krajinu do svých politik regionálního rozvoje a územního plánování, a do své kulturní, environmentální, zemědělské, sociální a hospodářské politiky, jakož i do ostatních politik s možným přímým či nepřímým dopadem na krajinu.

Článek 6 - Zvláštní opatření

A. Zvyšování povědomí

Každá smluvní strana se zavazuje zvyšovat povědomí občanské společnosti, soukromých organizací a veřejných orgánů o hodnotě krajin, jejich úloze a jejich změnách.

B. Vzdělávání a výchova

Každá smluvní strana se zavazuje podporovat:

a) vzdělávání odborníků v oboru hodnocení krajiny a nakládání s krajinou;

b) multioborové vzdělávací programy v oblasti krajinné politiky, ochrany, správy a plánování krajiny, určené pro profesionály v soukromém i veřejném sektoru a pro dotčené spolky;

c) školní a vysokoškolské vzdělávací programy, které se v rámci příslušných disciplín zaměří na hodnoty spjaté s krajinou a na otázky týkající se její ochrany, správy a plánování.

C. Vymezení a hodnocení

1) Za aktivní účasti zainteresovaných stran, v souladu s článkem 5 písm. c), a za účelem zlepšení úrovně znalosti svých krajin se každá smluvní strana zavazuje:

a) i) vymežit vlastní krajiny na celém svém území;

ii) analyzovat jejich charakteristiky, síly a tlaky, které je mění;

iii) sledovat jejich změny;

b) vyhodnotit takto vymezené krajiny s ohledem na zvláštní hodnoty, které jsou jim připisovány zainteresovanými stranami a dotčeným obyvatelstvem.

2) Tyto vymežující a hodnotící postupy budou provázeny výměnou zkušeností a metodologie, organizovanou mezi smluvními stranami na evropské úrovni podle článku 8.

D. Cílové kvality krajiny

Každá smluvní strana se zavazuje, po konzultaci s veřejností v souladu s článkem 5 písm. c), pro vymezené a hodnocené krajiny definovat cílové kvality krajiny.

E. Plnění

Pro realizaci krajinných politik se každá smluvní strana zavazuje zavést nástroje, zaměřené na ochranu, správu a/nebo plánování krajiny.

Článek 7 - Mezinárodní politiky a programy

Smluvní strany se zavazují spolupracovat při zohledňování krajinné dimenze mezinárodních politik a programů a doporučit, v případě potřeby, aby úvahy týkající se krajiny do nich byly zapracovány.

Článek 8 - Vzájemná pomoc a výměna informací

Smluvní strany se zavazují spolupracovat za účelem zvýšení účinnosti opatření přijatých podle ostatních článků této úmluvy a zejména:

- a) vzájemně si poskytovat technickou a vědeckou pomoc v záležitostech týkajících se krajiny prostřednictvím shromažďování a výměny zkušeností a výsledků výzkumných projektů;
- b) podporovat výměnu odborníků na krajinu, zejména pro vzdělávací a informační účely;
- c) vyměňovat si informace o všech záležitostech, na něž se vztahují ustanovení této úmluvy.

Článek 9 - Přeshraniční krajiny

Smluvní strany se zavazují povzbuzovat přeshraniční spolupráci na místní a regionální úrovni a v případě potřeby vypracovat a uskutečňovat společné programy zvyšování hodnoty krajiny.

Článek 10 - Sledování plnění Úmluvy

- 1) Existující kompetentní výbory expertů ustavené podle článku 17 Statutu Rady Evropy jsou Výborem ministrů Rady Evropy pověřeny sledováním plnění Úmluvy.
- 2) Po každém zasedání výborů expertů předá generální tajemník Rady Evropy Výboru ministrů zprávu o vykonané práci a provádění Úmluvy.
- 3) Výbory expertů navrhnou Výboru ministrů kritéria pro udělování Ceny krajiny Rady Evropy a pravidla, která ji upravují.

Článek 15 - Územní působnost

- 1) Každý stát nebo Evropské společenství mohou při podpisu nebo při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu určit jedno nebo více území, na která se bude Úmluva vztahovat.
- 2) Každá smluvní strana může kdykoli později, prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, rozšířit působnost této úmluvy na jakékoli jiné území upřesněné v tomto prohlášení. Úmluva vstoupí pro toto území v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto prohlášení obdržel.
- 3) Každé prohlášení učiněné podle předchozích dvou odstavců může být, pokud jde o kterékoli území uvedené v tomto prohlášení, odvoláno oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Odvolání nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel.